

Hazárdjáték kicsiben és nagyban

A pecsenyesütők és szerencsejátékosok nem panaszkodhattak a szombati szegedi állatvásárra. Rátartással kell azt a pénzt odahaza kiszámolni, biztos elég legyen a malacra, borjúra. A fölősből aztán pecsenyére, hurkára, kolbászra is futja. Az eladók egynémelyike, bankókkal a pénztárcájában a szemem láttára hazárdírozott. Nem akartam hinni a szememnek, négy zöldhasút perkált oda a füstös képűnek, aki cserébe a dupláját ígerte, ha a három kis kupa közül kitalálja, melyik alatt van a kis golyó. Nem sikerült, de ott a kényszer: visszanyerni a pénzt! Újabb ötezer bánta az akciót. Nehéha aratott valaki, de az csodák csodájára nagyon hasonlított a iátékmasterre. A környékbeli árusok csak hümmögtek magukban. Milyen bolond emberek vannak, megerdemlik a sorsukat. Az, hogy állatot tartani, veszélyes vele, „Itt a piros, hol a piros?” nélkül is bolondság-e, megér egy kis diszputát. Különösen a sertés az, amiről egyre több szó esik.

Mostanra úgy tűnik sokan csalódtak a hosszú hazárdjátékban, s abbahagyták. Kockavágások, állatlétszámcsökkenés statisztikailag kimutatható, ez az egyik oldal. Egy korábbi, pangásra, s veszteséges exportra kalkuláló gazdaságpolitika szemében ez egy kívánatos lépés, legalábbis a szabályozók ezt tükrözték. Aztán meg bejött ez az export boom (na bumm!) s máris nyergel, fordulj! Októberben öt százalékos felvásárlási árnövekedés, utána a nagy ígért, jövőre szabad ár.

Több emberrel beszéltem itt a vásárra, s egyöntetű volt a véleményük. A fordulatot, az ismételt termelésnövelést meg korai volna várni, mindenki figyel, spekulál. Jó, deklaráltak öt százalékos, de a takarmányár ugyan mennyi? A szabad ár jelenthet jót és rosszat is — lásd kertészkedés: egyik évben beszántott fahérpaprika, másikkban 30 forintot kilónkénti ár. Mindez akkor erősíti a bizalmat, ha alul létezik egy garantált ár. Ugyanis az egyszerűen, egyszerűen fent állapotát sokan nem bírják kibekkelni.

Egyébként az egysúly megvolt a kereslet-kínálatban, a „fegyverzetek” alacsonyabb szintjén. Viszony-

Állatvásár Dorozsmán

lag kis felhozatal, s ugyanilyen vásárlói érdeklődés. Az eredmény „békebeli” árák.

— Jóval nagyobb szokott lenni a vásár. Öt hónapos, 35-40 kilós malacot kínálok háromezért. A nyolcból három egy óra alatt elkelt — mondja a szegedi Rádóczi Kálmán.

A domaszéki Börcsök István tízhetes malacokat árult ezernegyszázért.

— Huszonkilencet hoztam, darabja 18-20 kilós. Ha mindet viszik meg engedek az árból.

— Nem kevés malac. Egyszerre, nagyban foglalkozik vele?

— Hét anyakocám és saját kanom van. Három anyakoca most fial, azok a malacok is a vásárra kötnék ki. Ahogy lefialtak a kocák, leszörzökök rájuk a húsuparral. Felszámolom az egészet.

— Pont most, mikor növekvő árákról hall a hírekben?

— Ezzel a takarmánnyal nem éri meg. Két és fél holdról egy „röndös kocsi” kukoricám termett. Máskor ennek ötszöröse, százötven mázsa sem volt ritka. Az aszály mást sem kímélt. Másfél holdról annyi here termett, hogy a lónak is venni kell. Nem tudnak annyit adni a jószágért, hogy a vásárolt takarmány kifizetődjön.

Eddig egyedül figyeltem a sokadalmat. Aztán szerencsére tanácsadóm is akadt egy zöldkalapos, magát megnevezni nem kívánó értelmiségi-parasztgazda szeméjében.

— En csak nézelődöm. „Zsebből” árulok. En is és a szomszéd is megnézzük az árakat, aztán odahaza este megállapodunk, mennyiért viheti el a malacokat. En csak malacokkal foglalkozom, hízalja más. Ehhez több szakértelem, s kevesebb takarmány kell. Emlegette, hogy az árrendezés hatására kíváncsi. Korai. Az átfutási időt hónapokban lehet mérni.

— Milyen malacai vannak? Érdekel, de nem látok a „zsebébe”.

— A húshasznú fehér a

favorit, ilyen malacot kell árulni. A tarkát meg könnyebb tartani, alkalmasabb a külterjes takarmányozásra. A tenyésztésben odáig jutottam, hogy az igénytelenebb bentsőt, a megkívánt fehér külső takarja.

— Mint hivatásos vásárló, mi a benyomása?

— Érezhető a várakozó álláspont, mindenki les. Látja azokat, akik lenni a földön, kalickában árulnak, s nem csomagartatásban, utánfutón. Nagy részük kupec. Tudják, így jobban mutat a portéka. Ez is itt: vesz, elad és disznót tart. Lehetetlenség rajtakapni az ügyeskedésen. A piac végén a ki-maradottakat megveszik, s vasárnap már Mórhalmon találkozhat velük, vagy később Kisteleken. Különben az egészről az a véleményem, hogy senki sem beszél ösztönös, s a paraszt se kivétel ez alól. Sír, ri és mégis csinálja. A túlélést az jelenti, az embernek nem szabad idő előtt kijátszani az adut.

Tóth Szeles István

Délép

A Délép mára sikeresen kijutott a csődhelyzetből. Egymilliárdos adósságot dolgozott le az új vezetés. Közben a vállalattal szembeni elvárások is sokat szigorodtak. Szűkült idehaza az építőipar piaca, szigorodott az adórendszer, összehúzóerő adtak a hitelkeretek. A vállalat helyzetét úgy szilárdította meg, hogy közben működési mechanizmusát alapvetően nem alakította át. Jobb, keményebb érdekeltségi rendszert vezettek be, egyszerűsítették az irányítást. A régi működési séma eredményességében elérte a saját hatását. Mára szükségessé vált a Délép vállalkozó szervezetté való átalakítása.

Ma még az építőipari nagyvállalatok többsége azon erőlködik, hogy a szűkülő piacot alakítsa, formálja hozzá saját — esetleg kiskész átfarmált — működési rendszeréhez. Ezek az erőfeszítések a meglévő kapacitások és a piaci igények között még teremthetnek pillanatnyi összhangot, de

Az MSZDP szegedi értekezlete javasolja:

Király legyen az elnök!

Többször is billent a Vasutas Művelődési Otthon nagyterme szombaton, a Magyar Szociáldemokrata Párt vidéki szervezeteinek országos értekezletén. Az alaphangulatnak megfelelően, valamint praktikus okokból, a rendezők külön ültették le a vidéki résztvevőket és a fővárosiakat. A szavazatszámításokat az is tovább egyszerűsítette, hogy az értekezlet csak „fél országosra” sikerült, a vidéket nyolc megye képviselte. A 10 órai kezdéskor a háromtagú elnökséggel együtt sem lehetett 45 résztvevőnél többet összeszámolni a teremben.

Az egységes álláspont kialakításában bizakodókat már az előcsarnokban megérintette egy igen szimpatikus idős úr, Szűcs László agronómus azzal, hogy háromféle agrártervezettel is tudott szolgálni. Ebből az egyiket ő készítette, s az idő rövidsége miatt, a kézírását fénymásoltatta néhány példányban.

Dél előtt többen is bíralták a párt egyes fővárosi vezetőinek magatartását. Végül a tervezetet három ponttal kiegészítve, elfogadták az egységes megteremtéséhez szükséges irányelveket: legyen az MSZDP egységes párt, közösen választott vezetéssel, központi pénzügyi irányítással, Révész András

előnököt a kongresszusig megerősítettek tisztségben. Délután élénk vita bontakozott ki a szakszervezetekről és az agrárprogramról. Botlyán Kiss Mihály, a szabad szakszervezetek helyett, a milliós tagságú SZOT mellett tört lándzsát, míg Fischer György a szabad szakszervezetekre voksolt, mert úgy látja, hogy a SZOT elvesztette hitelét.

Az idő rövidsége miatt a korábban már említett mind a 3 agrárreform-tervezetet továbbították. Javaslattal fogadták el egy agrártagozat létrehozására, amely Takács Ferenc nevét viselné.

A közelmúltban sokat utazó — külkapcsolatokért felelős — ügyvéd, Ruttner György szerint az egyetlen helyes mérce, ki, mennyit használ a mozgalomnak. Nyugat politikuskokkal való találkozások után bátran kijelentette, „Vár bennünket Európa!”, Támadta a kormányt, mert az — szerinte — maradék népszerűségét őrizve, halaszthatatlan szorító intézkedéseket tologat maga előtt. Szociális háló helyett valódi szociálpolitikát, a jelenlegi helyébe ideiglenes kormányt követelt. Az időközi választások fontosságát hangsúlyozva, eredménynek könyvelte el, hogy a napokban Zala megyében már jelöltet állított az MSZDP.

Fischer György tiltakozott az ország kiürítése ellen. Peldának a Gánzmárvag elköttyvetését hozta fel. Népi részvénytársadalmizmust javasolt, ahol mindenki munkás és tulajdonos egyszerre. Keserű címmel jegyezte meg, hogy nem is annyira sürgős a választási győzelem. A következő néhány évben nagyon könnyű lesz belebukni, akarki is fogja majd a kormányrudat.

Három óra tájt, a heves viták, s az időhiány miatt percekre kurtított felszólalások közepette, fejkendős nagymamák, bizonytalan léptű öregemberek araszoltak be a terembe, s ülték le a hátsó sorokban. Ők a Király Zoltán felszólalását ígérő, négy órai munkagyűlésre jöttek. A korán érkezők emlékeztetében még élt az utolsó képviselői találkozás, ahol a hallgatóság egy része az utcára szorult. Most azonban jutott hely mindenkinek. A „legfontosabb vendég” — a címet visszautasítva — biztosította a jelenlevőket függetlenségéről. Király megköszönte az MSZDP bizalmát, amellyel őt köztársasági elnökkéire javasolják. A harminc vidéki szavazóból 25, a tizenegy budapestiből 6 voksolt mellette.

K. A.

Kérészelet

Forgalommodosítási gyanú támadt. A mi tisztai rakpartunk táján a kérészelet tán nem is csak a tiszavirágokra jellemző. Más is lehet ott ugyanis kérészelet. Akkor is, ha történetesen eredeti rendeltetése szerint, hosszabb létre szánott, s mi, balga — a Tiszta, virágos Szegedért! mozgalomra felszólított — városiakok hulladékgyűjtőnek néztük. Úgy cirka két hétig. Az ormótlan két szürke konténer mellett, pár méterenként szinte csatláncot alkotva álltak a buszos turisták szemtelő kedve elé. Úgy tűnt, sikerrel: míg ott voltak, tisztább volt a lépcsősor, a rakpart.

Az utóbbi napokban azonban már csak a szemét van ott. A barna gyűjtőládák eltűntek: mint a tiszavirág. Kérészeletűek tán?

Sz. M.

Megszűnnek a végéemkák?

A gazdasági társaságokról szóló új törvény szerint, a vgmk-k nyilvántartása a jövő év elejétől megszűnik, a közösségeknek viszont meg ez év végéig nyilatkoznuk kell: milyen szervezeti formában működnek a jövőben. A vgmk-k vállalatukkal közös beadványban jelezhetik majd a cégbírósnak, hogy közkereseti társaság, gazdasági munkaközösség, vagy éppen jogi személy felelősségvállalásával működő gazdasági munkaközösség alakulnak át.

Működésükkel enyhült a munkaerőhiány, rugalmasabb, alkalmazkodóképesebb termelési szerkezet alakult ki, és mobilizálódtak a belső tartalékok. Ellenben a működési feltételek nem voltak kellően átgondoltak. Nehézségek jelentkeztek a

vgmk-k bérszabályozásában, és többször munkaszervezési gyengeségek is megmutakoztak, továbbá túl sok volt a vgmk-kal kapcsolatos adminisztrációs munka is. Bonyolultnak bizonyult a különböző befizetési kötelezettségek teljesítése, valamint a könyvelési eljárás. Sok esetben a gépeket túlhasználták, a főmunkaidőben teljesítmény-visszatartás jelentkezett. Összességében azonban elképzeltetlen, hogy a jövőben az ilyen vagy hasonló jellegű munka teljesen megszűnjék a vállalatnál. A vállalati kollektívának ma még nincs kialakult álláspontja a jövőt illetően, mert nem ismerik eléggé a cégbírósnak jövőbeni rendjét, illetve a bérszabályozás esetleges változásait sem.

A sémaváltás kötelező

az újabb elmozdulások garantáltan bekövetkeznek, és jöhet megint az erőlködés. Célszerű inkább a vállalaton belül is piaci kapcsolatrendszert kiépíteni.

Most több decenterum alakul ki a Délépben belül. Egyes részek tisztán piaci kapcsolatuk alapján ítéltnek meg, állítanak ki saját eredményességükről bizonyítványt. De mérhetővé válnak egyes szolgáltatások is. Például a bérszámfejtés eddig az irányítási költések közé sorolta kiadásait. Az átszervezés után vállalat-szerűen működik majd, és szabott áron nyújtja szolgáltatásait. Mondjuk, az építés-szerelés eldöntheti, hogy a Délép bérszámfejtő egységétől rendel meg a munkatársi díjak forrását, vagy külső vállalkozóhoz fordul.

A Délép több alcentrum konglomeratummá válik. Ezeknek három fajtája lesz. Az „önálló” vállalatok, melyek tevékenységük növeléséhez, korszerűsítéséhez akár külső tőkét is be-

vonhatnak, a vállalaton belül, vállalkozásszerűen, mint egy kft.-ként működő egységek és az irányítás. Ez utóbbi funkciói a következők lesznek: vagyonszerzés és igazgatás, a pénzügyek intézése, a vállalat külföldi partnereivel szembeni képviselete, a személyzeti ügyek kézben tartása.

Az átalakítás új információi rendszert kíván. A korábbi hierarchikus rendszerben, amíg a piaci információk a termelőhelyig eljutottak, torzultak is.

Végezetül négy kérdés Körtvélyessy Péter vezérigazgatóhoz:

— Mikortól működik az új sémában a Délép?

— Már 1990-re megteremtődnek az alapok, feláll az új számviteli rend.

— Milyen létszámmal dolgozik majd az irányítás?

— A program befejezése után egészen biztosan 100 fő alatt lesz ebben az egységben a létszám.

— A mostani irányításból jó néhányan munka nélkül maradnak?

— Közvetlenül senkit sem fenyeget az elbocsátás. A mostani elvont vállalatirányításból jó néhányan közelebb kerülnek a gyakorlathoz. A jó szakembereket hívják a majdani önálló vállalatrészek. Az új, nagyobb önállóságú egységekben nem kell a teljesítő dolgozóknak félniük a munkanélküliségtől. Persze, más a helyzet a lemaradókkal. A kisebb egység már nehezebben vállalkozik az elválással.

— Alapít-e új vegyes vállalatokat, részvénytársaságokat, kft.-ket a Délép?

— Konkrét, előkészített szerződésünk nincs, persze, tárgyalásaink vannak. Elképzeltük, hogy ha a szállítás vagy a gépészethez lesz külső jelentkező, akkor még belátható időn belül a vállalkozásra is sor kerül. Amelyik egység jól, eredményesen végzi a munkáját, annak könnyebb külső tőkét találni.

B. I.